

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0405U002842

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-07-2005

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Явецький Роман Павлович

2. Yavetskiy Roman Pavlovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 01.04.07

Назва наукової спеціальності: Фізика твердого тіла

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-06-2005

Спеціальність за освітою: 7.090102

Місце роботи здобувача: Інститут монокристалів НТК "Інститут монокристалів" Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 00210217

Місцезнаходження: 61001, м. Харків, пр. Леніна, 60

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.169.02

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут монокристалів НТК "Інститут монокристалів" Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 00210217

Місцезнаходження: 61001, м. Харків, пр. Леніна, 60

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 29.19.21

Тема дисертації:

1. Радіаційно-індуковані дефекти у кристалах складних боратів $\text{Li}_{6-x}(\text{Na},\text{Mg})_x\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ та $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$
2. Radiation-induced defects in $\text{Li}_{6-x}(\text{Na},\text{Mg})_x\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ and $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ complex borate crystals

Реферат:

1. Об'єкт дослідження - синтезовані сполуки $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{BO}_3)_3$, модифіковані Na, Mg та активовані Ce, тверді розчини $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ ($x=0-1$) та монокристали вищезазначених сполук. Мета дослідження - вивчення впливу модифікації монокристалів $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ натрієм і магнієм на процеси дефектоутворення під впливом іонізуючого випромінювання, встановлення природи радіаційно-індукованих дефектів у монокристалах твердих розчинів $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$. Методи дослідження: рентгенівський дифракційний аналіз, диференційно-термічний аналіз, оптична спектроскопія, фото- та рентгенолюмінесценція, термостимульована люмінесценція. Теоретичні і практичні результати, новизна: Описані радіаційно-індуковані дефекти, які обумовлюють ТСЛ модифікованих монокристалів $\text{Li}_{6-x}(\text{Na},\text{Mg})_x\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ (електронні пастки), та монокристалів твердих розчинів заміщення $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ (катіонні вакансії) в інтервалі температур $T=300-650$ К. Визначені типи кінетики ТСЛ та енергетичні параметри пасток носіїв

заряду. Показано, що ТСЛ кристалів $\text{Li}_{6-x}(\text{Na},\text{Mg})_x\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ обумовлена розпадом F^+ -центру з наступною випромінювальною релаксацією іону Ce^{3+} . Встановлено, що ТСЛ кристалів $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ обумовлена термічною релаксацією вакансії літію у складі радіаційного дефекту $\text{Eu}^{2+}\text{O}-\text{VLi}^+$ з наступною випромінювальною релаксацією іону Eu^{3+} . Встановлено факт запасання світлосуми монокристаллами $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$, ефективність ТСЛ яких у 5 разів перевищує ефективність детектора ТЛД-100 ($\text{LiF}:\text{Mg},\text{Ti}$). Сфера використання: фізика високих енергій, твердотільна дозиметрія.

2. Object of investigation - $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{BO}_3)_3$ synthesized compounds modified with Na, Mg and doped with Ce; $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ ($x=0-1$) solid solutions and single crystals of these compositions. Aim of investigation is to study the influence of $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ crystals modification with sodium and magnesium on radiation defects formation processes; to determine the nature of radiation induced defects in single crystals of $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ solid solutions. Methods of investigation: X-ray diffraction analysis, differential-thermal analysis, optical spectroscopy, X-ray and photoluminescence, thermally stimulated luminescence. Theoretical and practical results, novelty: The radiation induced defects caused TSL of $\text{Li}_6-x(\text{Na},\text{Mg})_x\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ modified single crystals (electron traps) and single crystals of $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ solid solutions (cationic vacancy) in the $T=300-650$ K temperature range have been determined. Traps depth and thermally stimulated luminescence order kinetics have been determined. It has been shown that TSL of $\text{Li}_6-x(\text{Na},\text{Mg})_x\text{Gd}(\text{BO}_3)_3:\text{Ce}$ crystals is caused by F^+ -centers decomposition with the following radiative relaxation of Ce^{3+} ions. It has been determined that TSL of $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ crystals occurs due to thermal relaxation of lithium vacancy, forming a part of $\text{Eu}^{2+}\text{O}-\text{VLi}^+$ complex radiation defect, with the following radiative relaxation of Eu^{3+} ions. The energy storage properties of $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ single crystals have been determined. The TSL yield of $\text{Li}_6\text{Gd}(\text{Y})_{1-x}\text{Eu}_x(\text{BO}_3)_3$ crystals is 5 times higher compared with the TLD-100 one. Application fields: high energy physics, solid state dosimetry.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Толмачов О.В.

2. Tolmachev A.V.

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 01.04.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рогачова О.І.

2. Рогачова О.І.

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 01.04.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гальчинецький Л.П.

2. Гальчинецький Л.П.

Кваліфікація: к.ф.-м.н., 01.04.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Пузіков В.М.

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Пузіков В.М.

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Т.А.